

CAMINS COEDUCADORS

Helena González Sola

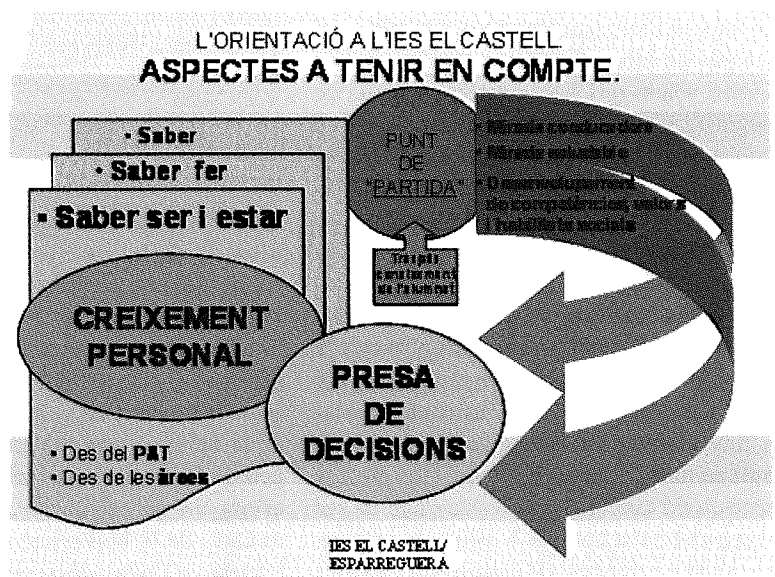
Directora i professora de llengua catalana a l'IES El Castell d'Esparreguera

RESUM

L'IES El Castell, Institut d'Educació Secundària situat a la població d'Esparreguera (Baix-Llobregat-Nord), treballa des de la seva creació i posada en marxa, l'any 1996, amb la convicció certa que des de totes les àrees es pot treballar coeducant, sense allunyar-se del contingut propi de la matèria. La incorporació en el Projecte Educatiu del centre del treball per projectes ha generat el disseny organitzat d'activitats i estratègies que ajuden a treballar els continguts transversals, l'educació en uns valors, i a la vegada ha propiciat que la coeducació sigui incorporada no només en les matèries docents, sinó també en l'ideari del centre: pensar en clau coeducadora ja no és nou per a la comunitat educativa del nostre Institut i la mirada coeducadora com a base de l'orientació acadèmica i professional de l'alumnat a l'IES El Castell d'Esparreguera.

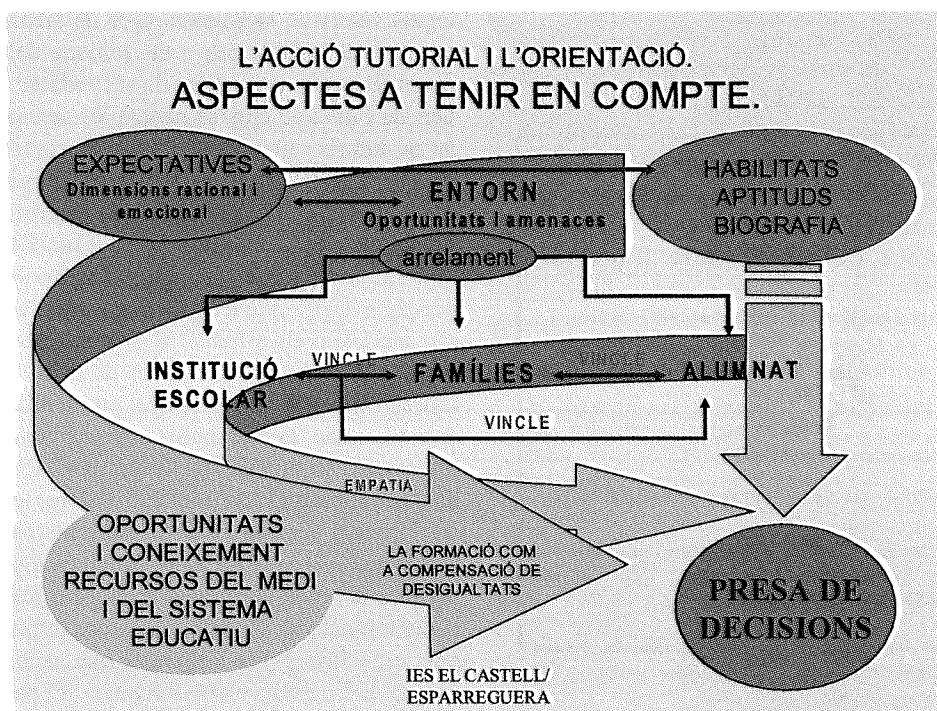
Parlar de coeducació implica, moltes vegades, moure més esquemes dels que una sola paraula sembla que pugui significar. Els centres de secundària tenen dins dels seus projectes educatius dissenyades estratègies i activitats que fomenten l'educació en els valors. No podem mai deixar de banda la funció que els ensenyants tenen vers la formació dels joves adolescents unit a la importància de reflexió per formar ments crítiques, quan calgui, i que puguin valorar i decidir amb criteri propi.

Són aquestes activitats les que prenen un valor molt més funcional als cursos de 4t d'ESO, cursos que acaben una etapa educativa obligatòria i que són, en certa mida, uns finals que s'obren a altres possibilitats acadèmiques o laborals.

Quan es programen les activitats formatives, normalment a les sessions de tutoria, paga la pena considerar que l'educació amb mirada coeducadora no parteix en cada centre del mateix punt i per tant hem d'entendre la necessitat de fer reflexionar el professorat en primer lloc i analitzar a través de la pràctica reflexiva quins són els valors que el mateix professorat pot transmetre, començant pels models que el mateix professorat representa per al seu alumnat, perquè tota formació és el global de les forces.

La idea que ha de prevaler en un centre amb voluntat de coeducar és el **treball per projectes**, els quals puguin afavorir el treball unificat, des de totes les àrees del currículum, de les activitats programades pedagògicament i que puguin incidir en la formació en uns valors. També en el mateix grau d'importància se situa la coherència de tots els sectors de la comunitat educativa (famílies, professorat, Pas), en l'educació

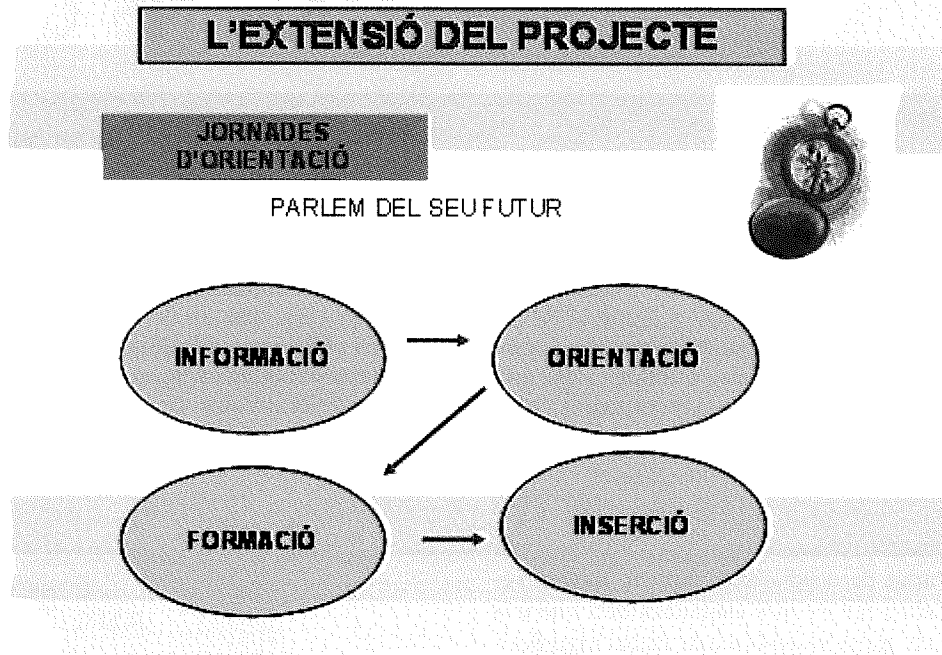

per a la igualtat.

Moltes vegades no és fàcil saltar murs alts o de difícil accés: la diferent formació del professorat en temes de coeducació, la mateixa deformació dels ensenyants en aquests temes i la pressió social dels rols i esquemes estereotipats (exemple clàssic de la publicitat) generen poca reflexió entorn de la igualtat entre els homes i les dones i per tant marquen esquemes molt rígids en les decisions, com poden ser la tria d'estudis posteriors a l'ensenyament obligatori.

I quins poden haver estat els elements que més han incidit en mantenir en una educació mancada de valors coeducadors ?

Doncs, moltes vegades, quan pensem en el traspàs de sabers femenins, durant generacions, veiem que han estat considerats de segona fila i han marcat un cert menyspreu cap a les activitats femenines portant, la major part de les vegades, a assumir situacions injustes. També podem observar que les dones han tingut poc paper en els llibres que han servit de guiatge i de material didàctic per a generacions. **Les noies, i també els nois, necessiten models femenins** que han pogut experimentar, ser valorades en el món professional o social i, fins ara, aquests models arriben molt de tant en tant. Per tant, no només les professores, sinó també els professors han de ser conscients d'aquest fet i mirar de solventar-lo amb projectes de centre que vigilen i tinguin cura d'aquests i altres aspectes.

Ens volem parar ara en un exemple simbòlic que relaciona la importància de l'educació a través de la necessitat que el professorat de tots els centres educatius faci seva la tasca coeducadora: a la ciutat de Berlín hi ha una plaça davant de la universitat de *Humboldt*, on, al terra, es pot observar un espai, a través d'un vidre, buit: és el símbol de la buidor d'una biblioteca sense llibres perquè vol recordar la barbàrie dels 30.000 exemplars que, en una nit, varen cremar estudiants de la universitat d'ideologia nazi. Escriptors i pensadors, només o bé, també escriptores i pensadores? Aquesta pregunta se la féu una alumna de 4t d'ESO en el

seu viatge de fi de curs a aquesta ciutat. No sabem la resposta, però creiem que la major part, hi posaríem la mà, eren escrits per homes. I si pensem en mateixa la pregunta, aquesta mateixa interrogació ens fa pensar en quan n'és d'important el poder treballar als centres amb textos que han escrit les dones en el transcurs de la història, ja que la manca de models històrics de les dones han afavorit aquesta presumpta inferioritat, la qual cosa pot ser superada llegint el pensament de les dones a través de les seves paraules: escriure ens dóna forma, ara i abans.

Si ens centrem en com compartir l'educació en els valors de la igualtat, hem de creure en la bona organització i els mitjans dels quals disposem els centres de secundària. Des de l'inici de curs es pauten les sessions de tutoria que abasten tots els cursos d'obligatori i post-obligatori, sessions en les quals, de mica en mica, s'obriran perspectives de futur per al nostre alumnat. Entendre que han de decidir per preferències i també per capacitats, veure les moltes possibilitats que ofereixen els estudis i la diversificació i oferta que tenen al davant ha de tenir un itinerari ben marcat i dissenyat per nivells. Ara bé, quan es vol potenciar una bona orientació, no només en format coeducador, és important la coordinació de totes les institucions; per aquest motiu cal remarcar el paper que la resta de les institucions municipals hi tenen com les d'organitzar jornades municipals d'orientació, amb continguts específics per a l'alumnat que acaba l'etapa de l'ensenyament obligatori. El pa-

L'ORIENTACIÓ A L'IES EL CASTELL.

Alumnat / famílies / centre	Activitats estratègiques de coneixement mutu
L'orientació a l'ESO	<p>Estratègies organitzatives de tractament de la diversitat i adaptacions curriculars si s'escauen.</p> <p>Seguiment acadèmic i personal tutoria d'orientació (famílies - alumnat)</p> <p>Tria orientada en la part diversificada del currículum.</p> <p>Acompanyament en la presa de decisió en relació a l'accés a ensenyaments postobligatoris, l'acreditació de l'ESO i l'accés al món del treball.</p>
L'orientació al Batxillerat	<p>Tria orientada de modalitat i de la part diversificada del currículum (principalment a 4t d'ESO)</p> <p>Seguiment acadèmic i personal en la tutoria (famílies - alumnat)</p> <p>Acompanyament en la presa de decisió en relació a les vies d'accés a les PAU, Universitat, l'accés als ensenyaments de cicles, i al món laboral</p>

IES EL CASTELL/
ESPARREGUERA

per de les Jornades que se solen organitzar conjuntament entre les Institucions locals i els centres de secundària respon a la necessitat de poder, en pocs dies, tastar i conèixer les possibilitats educatives i laborals de la zona, a la vegada que també incideix en la possible tria per part de l'alumnat. A tall d'exemple mostrem l'esquema dels objectius de les Jornades.

Per entendre com es realitza una bona orientació cal anar pas a pas, i veure l'organització: treballar en profunditat el traspàs des de la primària a la secundària, quin tractament es dona de la diversitat a l'aula, com es treballa el creixement personal de les competències socials, les habilitats socials i l'educació en uns valors.

Arribats a aquest punt cal fer esment a l'acompanyament que les famílies necessiten davant les expectatives escolars dels seus fills i filles i ens trobem amb la ne-

cessitat de programar activitats específiques d'orientació en la tria del currículum. Entendre la complexitat del món educatiu necessita temps i també capacitat per habitar-se a la diversificació de possibilitats. Aquí és on les famílies demanen consell que prové directament d'una acció tutorial activa i orientadora. Cal remarcar aquí el sistema de tutories compartides que defineixen un centre com el nostre, sistema que permet atendre un nombre reduït d'alumnat i a les seves famílies i que aconseguim que el tutor o tutora pugui així atendre millor i dedicar-se més a les famílies.

I arribats a l'etapa del batxillerat no podem perdre de vista el seguiment i orientació que des de cada centre s'ha de mantenir referent als joves que cursen aquests estudis.

L'etapa del batxillerat comporta nous reptes que han de ser ben mesurats i és molt necessari que els joves que vulguin seguir estudiant puguin conèixer quines són les

seves capacitats o expectatives, mirant quin és el seu perfil d'estudiant i quins són els motius o anhels que el mouen a estudiar una carrera o una altra; o en altres casos, uns estudis de grau superior. Finalment, també cal orientar i informar a qui decideix incorporar-se al món del treball.

Per acabar, és important de remarcar que, ara, quan tots els centres entrem de ple en la LOE (**Llei Orgànica d'Educació**) cal que els coneixements i habilitats que l'alumnat adquireixi a les aules impliquin comprensió, reflexió i discerniment, tenint en compte la dimensió social de cada actuació, valorant i mesurant, molt i molt, les seves decisions personals.

Correspondència amb l'autora: Helena González Sola. Directora i professora de llengua catalana a l'IES El Castell d'Esparreguera. c/ Sant Jaume, núm.10. 08292 Esparreguera.

